

Lausunto

14.1.2026

VN/36276/2025
VN/36276/2025-MMM-47

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto mikroyrittäjien rahoituksesta sekä yritysten omistajan- ja sukupolvenvaihdoksista

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua sekä antaa seuraavia näkemyksiä ja ehdotuksia hallituksen 2023–2027 kirjauksiin koskien mikroyrittäjien rahoituksen saatavuuden parantamista ja keinoista helpottaa sukupolven- ja omistajanvaihdoksia liike-toiminnan jatkumisen turvaamiseksi.

Mikroyrittäjien rahoituksen saatavuuden parantaminen

Kysymys 1. Mitkä ovat näkemyksenne mukaan merkittävimmät esteet mikroyrittäjien rahoituksen saatavuudessa, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevista rahoitusjärjestelmistä ja -palveluista?

Maa- ja metsätalousministeriön vastaus:

1. Osalla Suomen mikroyrityksistä (maatilat mukaan lukien) ja yrityksillä yleisemminkin on sijaintihaitta ja pankkirahoituksen saaminen ei entiseen tapaan onnistu yrityksen sijainnin perusteella, vaikka harjoitettava yritystoiminta olisi sinänsä kannattavaa verrattuna vastaavanlaiseen yritykseen toisella alueella. On otettava huomioon, että yritysten siirtyminen muualla ei ole varteenotettava vaihtoehtoa esimerkiksi biotaloudessa – luonnonvaroja ei voi siirtää muualle eikä esimerkiksi raaka-aineiden kuljettaminen muualle jalostettavaksi ole kannattavaa vaan jalostuksen pitää tapahtua lähellä luoden alueille työpaikkoja ja ympärille muuta yrittäjyyttä.

Yrityksen tarvitseman kokonaisrahoituksen on onnistuttava, jotta yritykset voivat käynnistää investointeja ja muita kehittämistoimia. Etenkin julkista rahoitusta jossain muodossa saaneiden yritysten tulisi voida saada rahoitusta myös pankeista.

2. Yhteiskunnan monimutkaistuminen ja lainsäädännön määrän kasvaminen sekä muutokset lainsäädäntöön ovat johtaneet epäselviin tilanteisiin lainsäädännön soveltamisessa vaikuttaen osaltaan mikroyrityksiin ja niiden yleiseen kehittämishalukkuuteen ja motivaatioon hakea julkista rahoitusta. Myös käytetyn lainsäädännössä kielen ymmärrettävyys ja sitä kautta syntyvät tulkintaongelmat voivat olla monille yrityksille haaste.

3. Rahoituksen liittyvä lukuisat säännöt ja edellytykset heikentävät rahoituksen vastaanotto-kykyä etenkin kaikkein pienimpien yritysten kohdalla johtuen rahoitusta koskevan lainsäädännön noudattamisen kustannuksista sekä myös erilaisista raportointivelvoitteista. Yrityksillä voi olla myös ennakkoluuloja julkista rahoitusta kohtaan ja ylipäänsä yritysten

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

rahoitusosaamisessa voi olla puutteita. Tietoa tarjolla olevista mahdollisuuksista ei välttämättä tunneta tai niitä ei tunneta riittävällä tavalla.

Kysymys 2. Mitä kehittämissuhteita Teillä on mikroyrittäjien rahoituksen saatavuuden parantamiseen, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevasta yrittäjyyden edistämisestä mikroyrittäjyyden kentässä, kuten toimintaympäristö, politiikkatoimet ja vastaava?

Maa- ja metsätalousministeriön vastaus:

Valtionvallan ja pankkien avointa vuoropuhelua tulisi lisätä ja pitää jatkuvasti yllä ajantasaista tilannekuvaa rahoituksen saatavuudesta ja sen esteistä ja esteiden syistä. Niin sanottu pankkisääntely on isossa kuvassa säilynyt ennallaan pitkään muodostaen ainoastaan minimivaatimukset, joten se ei ole yksistään syynä mikroyritysten rahoituksen saatavuuden heikentymiseen. Pankkirahoitus on tärkeää mikroyrityksille ja selkeämpää olisi, jos kaikkien osapuolten tiedossa olisi avoimesti millä perusteilla rahoitusta voi saada ja mitkä ovat rahoitusta estävät tekijät (muut perusteet kuin pankkisääntely) ja miten voitaisiin löytää uudenlaisia ratkaisuja rahoituksen saatavuuden parantamiseen, kuten erityyppiset rahoitusvälineet ja millaista kiinnostusta pankeilla on niitä kohtaan.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä erityisesti sitä, että uuden EU-rahoituskauden valmistelun kynnyksellä mikroyritysten rahoitusvaihtoehtoja katsotaan kokonaisvaltaisella tavalla, sillä EU-rahoitusta ja toimenpiteitä valmistellaan entistä tiiviimmin kumppanuudessa eri ministeriöiden ja maaseudun sekä muiden alueiden kesken. Tulevan kumppanuussuunnitelman (National and Regional Partnership Plan, NRPP) lisäksi erityisesti InvestEU-rahoituksen mahdollisuudet on tärkeää hyödyntää kansallisessa valmistelussa, jotta yrityskentän tarpeet tunnistettaisiin ja analysoitaisiin sekä saatettaisiin käytännön toimenpiteiksi tukemaan mikroyritysten rahoituksen saatavuutta.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö näkee, että lainsäädäntöä tulisi kehittää yritysmyönteisemmäksi, jotta yritysten hallinnollinen taakka kevenisi. Tämän rinnalla tulisi panostaa rahoitusta ja rahoitusmahdollisuuksia koskevaan tiedonvälittämiseen ja neuvontapalveluihin, jotta uusin tieto tavoittaa yritykset ja koituu niiden eduksi.

Kysymys 3. Mitkä ovat merkittävimmät esteet omistajanvaihdoksissa yritysten liiketoiminnan jatkumisen turvaamiseksi, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevista toimista sukupolvenvaihdojen ja yrityskauppojen edistämisessä?

Maa- ja metsätalousministeriön vastaus:

1. Yrittäjyyttä ei välttämättä nähdä houkuttelevana vaihtoehtona eikä sitä tuoda tarpeeksi esiin myönteisessä valossa eri tasoilla (kuten mediassa) ylipäänsä teemana sekä vaihtoehtona palkkatyölle ja sille, että yritystä ei tarvitse perustaa välttämättä alusta pitäen vaan perustaminen voi tapahtua omistajanvaihdoksen avulla.

Maaseudulla yrittäjyys, erityisesti perheyrittäjyys, on edelleen toimeentulon ja työllisyyden kannalta merkittävässä asemassa, sillä siellä on tarjolla muita alueita vähemmän työpaikkoja. Yrittäjyys on maaseudulla pysyvämpää. Tästä kertoo muun muassa Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n julkaisema viimeisin maaseutupulssi, jonka mukaan maaseudun yrityskenttä suhtautuu vuoden 2026 näkyymiin vahvistuvalla luottamuksella. Mitä kauempana kaupungista työnantajayritys sijaitsee, sitä parempaa kysyntää, työllisyyttä ja investointikehitystä se keskimäärin odottaa. Usein kyseessä on pitkän linjan perheyritys tai kansainväliseen toimitusketjuun kiinnittynyt teollisuusyritys.

Samaan aikaan PwC:n tuore tutkimus (Family Business Survey) kertoo siitä, miten suomalaiset perheyritykset uskovat kasvuun ja panostavat teknologiaan. Ne katsovat luottavaisesti tulevaisuuteen, vaikka kasvu on ollut maltillista. Yritykset näkevät digitalisaation ja tekoälyn merkittävimminä kasvun ajureina tulevina vuosina.

2. Liiketoimintaosaaminen ja muut taidot ovat oleellisessa asemassa, ja niissä on jatkuvasti parantamisen varaa.

3. Omistajanvaihdosten edellyttämä luotonsaanti on rajallista ja saattaa vaihdella voimakkaasti yrityksen sijainnin mukaan. Kuitenkin kullakin alueella ja seudulla on lähdeittävä liikkeelle paikallisista voimavaroista käsin.

4. Palveluiden saatavuus ja infrastruktuurin heikentyminen. Erityisesti maaseudulla nämä ovat rajallisia muihin alueisiin verrattuna, mikä vaikeuttaa yritysten käytännön toimintaa ja sitä kautta heikentää kiinnostusta omistajanvaihdoksiin. Tällä hetkellä esimerkiksi EU:n tavoite 1000 Mbit/s -tasoisesta tietoliikenneyhteydestä kaikille on Suomessa vielä kaukana. Harvaan asutuilla alueilla kiinteän laajakaistan saatavuus on alle puolella talouksista.

5. Perintöverotus ja eläkejärjestelmät eivät kaikilta osin vastaa nykypäivän tarpeita vaan viivästyttävät ja siirtävät sukupolven- ja omistajanvaihdoksia. Yritysten omistus voi siirtyä ulkomaisille omistajille, joilla ei ole samanlaista kiinnostusta Suomeen kuin suomalaisilla, usein paikkaan tai alueeseen sitoutuneilla yrittäjillä ja omistajilla. Suomalainen omistajuus heikkenee ja vaurastuminen on entistä vaikeampaa.

Kysymys 4. Mitä kehittämistarpeita on yritysten sukupolvenvaihdosten edistämiseksi liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevista toimista?

ja

Kysymys 5. Mitä kehittämistarpeita on yritysten yrityskaupalla tehtävien omistajanvaihdosten edistämiseksi liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi, kun kyse on valtiovallan vastuulla olevista toimista?

Maa- ja metsätalousministeriön vastaus:

Maa- ja metsätalousministeriö on jo pitkään edistänyt maatilojen sukupolvenvaihdoksia sekä myös omistajanvaihdoksia EU-rahoituskausilla. EU:n maaseuturahoituksessa kaudelle 2023–2027 tultaessa otettiin käyttöön uutena välineenä setelityyppinen rahoitustuki maaseudun mikroyritysten omistajanvaihdosten edistämiseen ydin- ja harvaan asutulla maaseudulla, joilla omistajanvaihdosten aikaansaaminen on kaikkein haasteellisinta. Kyseistä rahoitusta on tarjolla paikallisesti toimivien Leader-ryhmien kautta. Rahoitustuki on suunnattu yrityksen ostajalle. Ostaja voi olla perheyrittäjien osalta perhepiiristä tai henkilö taikka mikroyritys, joka etsii ostettavaa kohdetta maaseudulta yritystoiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen.

Maaseudulla niin maatilat kuin mikroyritykset ovat lähtökohdiltaan valtaosin perheyrittäjiä ja kokoluokaltaan mikroyrityksiä. Tähän mennessä rahoituskauden alusta lukien tukirahoituksella on edistetty sukupolvenvaihdoksia ja omistajanvaihdoksia yhteensä 129 yrityksessä (lokakuun 2025 tilanne). Lisäksi on edistetty maatilojen sukupolven- ja omistajanvaihdoksia.

Maa- ja metsätalousministeriö edistää sukupolven- ja omistajanvaihdoksia välillisesti myös siten, että sekä maatilat että maaseudun mikroyritykset, pienet yritykset ja elintarvikealan osalta maataloustuotteita jalostavat yritykset aina keski-suuriin yrityksiin asti voivat hakea investointitukea yritystoimintansa kehittämiseen omistajanvaihdosten yhteydessä sekä rakentamiseen ja uuteen teknologiaan. Lisäksi omistajanvaihdoksia on edistetty EU:n maaseuturahaston kehittämishankerahoitukselle tuetuilla hankkeilla, kuten valtakunnallisilla hankkeilla. Viimeisimmässä 31.12.2025 päättyneessä valtakunnallisten hankkeiden ideahaussa oli hakuteemana uudistuva yrittäjyys.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä tulevaisuuteen tähtäävänä ja jatkuvuutta edistävänä kehittämistoimenpiteenä erityisesti sitä, että edellä kuvattuja toimia voidaan edistää myös jatkossa uudelle EU-rahoituskaudella synergiaa muiden vastaavien ja mahdollisten uusien kehittävien rahoitusmuotojen kanssa. Erityisesti maatilojen osalta tähän tarjoaa hyvät mahdollisuudet EU:n sukupolvenvaihdosstrategia. Se keskittyy nuorten viljelijöiden tukemiseen ja alalle houkuttelemiseen, tavoitteena kaksinkertaistaa nuorten osuus vuoteen 2040 mennessä. Tätä toteutetaan EU:n yhteisen maatalouspolitiikan YMP:n, kansallisten toimien sekä rahoituksen avulla ja oman kansallisen strategian avulla. Sukupolven- ja omistajanvaihdokset ovat on avainasemassa maataloudessa

elintarviketurvan, kestävyys, kilpailukyvy ja lukuisilla muilla toimialoilla maaseudun elinvoimaisuuden kannalta.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Johtava asiantuntija

Juuso Kalliokoski

Liitteet Napsauta tähän hiirellä ja kirjoita liitteiden nimet kukin omalle rivilleen. Rivinvaihto enterillä.

Jakelu

Tiedoksi

VN/36276/2025-MMM-47

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: